

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МЕДІАЦІЇ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	другий (магістерський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Теорія і практика медіації
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 20 год. Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Теорія і практика медіації» належить до вибірових дисциплін циклу загальної підготовки, вивчення якої передбачено за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітнього ступеня – магістр. Цей курс передбачає формування у студентів теоретичних знань у царині медіації соціальних відносин, здійснення посередницьких дій у контексті соціальної інтеракції між соціальними суб'єктами з метою запобігання виникненню відповідних конфліктів (спорів) у майбутньому або врегулювання будь-яких конфліктів (спорів), у тому числі цивільних, сімейних, адміністративних, а також у всяких аналогічних справах, які пов'язані з різноманітними проблемними соціальними ситуаціями, а також вмінь планувати і здійснювати науково та методично обґрунтований аналіз зазначених явищ з належним оволодінням всіма основними сучасними відповідними аналітичними інструментами, а також готовність напрацьовувати удосконалені їхні модифікації. Для багатьох здобувачів вищої освіти це вагомий крок у їхній навчально-освітній та професійній підготовці до майбутньої фахової діяльності.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: динаміка конфлікту: вивчення того, як змінюється сприйняття, мислення та поведінка людини в умовах гострого протистояння, психологічні бар'єри: аналіз когнітивних упереджень, емоційних блоків та психологічних захистів, що заважають сторонам досягти згоди; трансформація відносин: процес переходу від конфронтації до співпраці через зміну внутрішніх настанов учасників.

Мета курсу: ознайомити з основними засадами та принципами сучасних теорій і практики медіації (соціального посередництва); сформувати професійні компетенції у цій професійній царині; наділити необхідними знаннями та інструментами, оволодіння та оперування якими є необхідною умовою упевненого перебування у освітній спільноті та професійному середовищі. Сьогоднішні студенти – це завтрашні самодостатні професіонали.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Засвоїти термінологію сучасних теорій і практики медіації;
2. Усвідомити логіку формування та історичного розвитку феномена медіації – соціального посередництва як важливого аспекту суспільної діяльності людства, роль і місце медіації в контексті людської життєдіяльності, теоретичні та практичні основи вирішення конфлікту через застосування альтернативних способів вирішення спорів (медіації);
3. Ознайомитися з основними категоріями та поняттями сучасних теорій і практики медіації;
4. Набути розуміння статусу учасників медіації, змісту майстерності медіатора, сутності медіаційної процедури;
5. Засвоїти нормативні основи регулювання медіації, особливостей застосування медіації в окремих сферах соціальних відносин та суспільної практики; визначення перспектив розвитку медіації в Україні та сучасному світі;
6. Навчитися застосовувати знання з теорії та практики медіації у навчальній, науковій роботі та професійному зростанні.

Пререквізити навчальної дисципліни:

Вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика медіації» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти під час здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Постреквізити навчальної дисципліни:

Здобуті знання, вміння та компетентності в рамках даної дисципліни є основою для проведення і оформлення будь-яких досліджень в ході навчання та, зокрема, опанування освітніх компонент: «Теорія та практика коучингу».

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
Спеціальні компетентності	СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК10. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК12. Здатність до проєктування та організації діяльності психологічної служби та підтримки професійної взаємин з представниками різних спільнот та організацій.
Результат и навчання	ПРН9 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. ПРН13 Організовувати та проводити реабілітаційні заходи психологічного захисту громадян у кризових ситуаціях. ПРН14 Забезпечувати роботу системи психологічних служб, що здійснюють допомогу населення, проєктувати нові форми психологічної взаємодії між спеціалістами та населенням.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний; синтетичний; пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні
Змістовний модуль 1. Загальна теорія медіації					
Тема 1	Медіація як соціальне явище	2	2	6	
Тема 2	Сучасне розуміння медіаційної процедури	2	2	6	
Тема 3	Основні принципи медіаційної діяльності	1	1	6	
Тема 4	Основні принципи медіаційної діяльності	1	1	4	
Тема 5	Особливості здійснення медіаційної процедури	2	2	6	
Змістовний модуль 2. Практична реалізація медіаційної діяльності					
Тема 6	Соціальний конфлікт як тип соціальної взаємодії	2	1	6	
Тема 7	Соціальний конфлікт як тип соціальної взаємодії	2	1	6	
Тема 8	Психологія соціальних конфліктів	2	1	4	
Тема 9	Психологія соціальних конфліктів	2	1	6	
Тема 10	Специфіка професії медіатора	2	2	6	

					самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Модульна контрольна робота					
Всього:		14	20	56	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань										Модульн а контроль на робота	Залік	Загаль на кількіс ть балів
Теми	Т е м а 1	Т е м а 2	Т е м а 3	Т е м а 4	Т е м а 5	Т е м а 6	Т е м а 7	Т е м а 8	Т е м а 9	Те ма 10	20	20	100

Робота н а семінарськ о му занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійн а робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Теорія і практика медіації»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60%

запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань. Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Теорія і практика медіації» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за

результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності.
Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS **Політика курсу**

Для успішного засвоєння курсу «Теорія і практика медіації» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях; виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість,
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Теорія і практика медіації» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Впровадження відновного підходу, посередництва, медіації та практики функціонування служб порозуміння в закладах освіти Навчально-методичний посібник. Під ред. Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В. Київ Видавництво ФО-П Буря, 2023. 188с. https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/posibnyk_vidnovnyj-pidhid_lastrada.pdf
2. Гаврилюк Р., Пацурківський П. Медіація як цінність : монографія. Чернівці :

ЧНУ : Рута, 2023. 465 с.

3. Зцілення ран конфлікту. Медіація може допомогти Київ: Видавництво РАЦІО, 2024, 344 с <https://www.mediation-help.com/wp-content/uploads/2024/09/zczilennya-ran-konfliktu-.pdf>
4. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.
5. Конфліктологія та медіація: навчальний посібник / В. І. Докаш. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2022. 249 с.
6. Методичний посібник забезпечення практичної роботи слухачів курсу “Медіація та розв’язання конфліктів” / С. О. Лисенко, Т. Б. Аріфходжаєва, О. В. Верба. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024. 94 с.
7. Медіація в умовах воєнного стану : метод. рекомендації / кол. авт. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 92 с.
8. Рахліс В. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника / В. Л. Рахліс, О. О. Павленко. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2021. 344 с.

Додаткові:

9. Божина Я. Досвід застосування медіації в деяких зарубіжних країнах. Публічне право. 2023. № 3. С. 170-176. URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/51/18.pdf>
10. Гресь Н. М. Медіація як спосіб вирішення індивідуальних трудових спорів [Електронний ресурс] : дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю : 081 «Право» / Н. М. Гресь. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2023. 210 с.
11. Дремов Д. С. Онлайн-медіація: проблеми реалізації та питання доцільності. Modern scientific journal. 2024. Вип. 3. С. 25–31.
12. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.]; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.
13. Огляд світового досвіду запровадження інституту медіації в податкові правовідносини / за заг. ред. І. І. Подік. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2019. 58 с.
14. Практика медіації: словник-довідник / уклад.: С. О. Гарькавець, Л. П. Вовченко. Лисичанськ: ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.
15. Психологія конфліктів: навч. посіб. / Н. В. Партико. Львів: Львівська політехніка, 2019. 132 с.
16. Чанишева Г. І. Соціальний діалог: навч.-метод. посібник. Одеса: Фенікс, 2021. 81 с.
17. Шеремет А. Організаційні передумови процедури медіації. Jurnalul juridic national: teorie și practică. № 47. 2021. С. 45–49.
18. Яремко О. М., Гірняк Г. С. Медіація як базова соціальна послуга: повноваження органів місцевого самоврядування. Галицькі студії. Юридичні науки. 2024. № 6. С. 43- 49.